

3. *Rutinemæssig urinprøvekontrol af indsatte i Kriminalforsorgens institutioner*

3.1. *Gældende ret*

3.1.1. I henhold til § 60, stk. 2, i straffuldbyrdelsesloven, jf. lov nr. 432 af 31. maj 2000 om fuldbyrdelse af straf mv., kan der af ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn træffes bestemmelse om en nærmere undersøgelse af den indsatte person (legemsundersøgelse), hvis der er bestemte grunde til at antage, at den indsatte er i uretmæssig besiddelse af effekter.

Undersøgelser, der indebærer afklædning, må kun undtagelsesvis foretages og overværes af personer af andet køn end den indsatte, medmindre der er tale om sundhedspersonale, jf. § 60, stk. 5. Legemsundersøgelser efter § 60, stk. 2, må kun foretages under medvirken af en læge, jf. § 60, stk. 6.

3.1.2. Afgivelse af urinprøve anvendes tillige efter en konkret vurdering som betingelse for opnåelse af et frihedsgode, f.eks. således at den indsatte over en periode skal afgive et antal negative urinprøver for at kunne få tilladelse til udgang.

Herudover fastsættes det ofte som et vilkår for en udgangstilladelse, at den indsatte afgiver urinprøve, jf. straffuldbyrdelseslovens § 48, stk. 2.

Afgivelse af urinprøve anvendes desuden som et tilbud til indsatte, der ønsker at undgå mistanke om misbrug af euforiserende stoffer, og det er en betingelse for ophold på kontrakts- og behandlingsafdelinger, at den indsatte accepterer, at der stikprøvevis skal afgives urinprøve.

Indsatte, der nægter at afgive urinprøve, kan ikke ikendes disciplinærstraf herfor. Hvis en indsat ikke kan afgive urinprøve, kan den pågældende udelukkes fra fællesskab, indtil urinprøve er afgivet, jf. § 63, stk. 1, nr. 2. Udelukkelse fra fællesskab kan dog højst udstrækkes til tre timer, jf. § 3 i bekendtgørelse nr. 673 af 9. juli 2003 om udelukkelse af indsatte fra fællesskab, herunder anbringelse i observationscelle m.v., i fængsler og arresthuse.

I ingen af de nævnte situationer kan den indsatte ikendes disciplinærstraf for at nægte at afgive urinprøve. Derimod vil nægtelse kunne få indflydelse på en indsats videre afsoningsforløb, f.eks. således at tilladelse til udgang afslås, eller en meddelt udgangstilladelse inddrages.

3.2. *Justitsministeriets overvejelser*

3.2.1. Som det fremgår ovenfor, jf. pkt. 3.1, er der ikke efter de gældende regler mulighed for at foretage stikprøvevis urinprøvekontrol hos indsatte i kriminalforsorgens institutioner, medmindre den indsatte har

accepteret dette som led i sit ophold på en kontrakts- eller behandlingsafdeling.

Undersøgelser foretaget af Kriminalforsorgen viser, at stofmisbrugere udgør en meget stor andel af de indsatte i kriminalforsorgens institutioner.

Misbrug af ulovlige euforiserende stoffer har en negativ indvirkning på det sociale klima i institutionerne og er medvirkende årsag til, at der forekommer vold og trusler mod personale og blandt indsatte. Endvidere påvirker misbrug af ulovlige euforiserende stoffer efter Kriminalforsorgens erfaringer de indsatte muligheder for resocialisering og for at gennemføre skolegang, arbejde mv.

For at imødegå den ulovlige indsmugling af, handel med og misbrug af euforiserende stoffer og andre stoffer, der er forbudt efter den almindelige lovgivning, samt de uheldige følgevirkninger heraf er der efter Justitsministeriets opfattelse behov for en forstærket kontrol i kriminalforsorgens institutioner. Kriminalforsorgen vil derfor på dette område iværksætte en række tiltag – herunder øget brug af narkotikahunde, øget ydre sikring af visse institutioner, skærpede disciplinærreaktioner, udvidelse af behandlingstilbud til stofmisbrugere og øget anvendelse af urinprøver. Analyser af urinprøver er en velegnet og gennemprøvet metode til at påvise misbrug af ulovlige euforiserende stoffer mv.

Det foreslås derfor, at der i straffuldbyrdelseslovens kapitel 10 indføjes en ny bestemmelse, der giver institutionens leder eller den, der bemyndiges dertil, mulighed for at træffe bestemmelse om foretagelse af stikprøvevis urinprøvekontrol hos indsatte i kriminalforsorgens institutioner med henblik på at undersøge for eventuelt misbrug af ulovlige euforiserende stoffer og andre stoffer, der er forbudt efter den almindelige lovgivning, f.eks. anabolske steroider mv.

En generel adgang til at foretage stikprøvekontrol uden krav om forudgående mistanke vil efter Justitsministeriets opfattelse give kriminalforsorgens institutioner muligheder for effektivt at gribe ind over for de indsatte indsmugling, handel og misbrug. Hermed vil vold og trusler mod personale og mellem indsatte samt andre ulovlige forhold, der er uforenelige med straffuldbyrdelsen, kunne reduceres. Samtidig vil stikprøvekontroller kunne give Kriminalforsorgen et overblik over misbrugets omfang og bidrage til at belyse omfanget af indsmuglingen af ulovlige euforiserende stoffer i institutionerne således, at det bliver muligt at målrette indsatsen mod de ulovlige aktiviteter.

Efter den foreslåede regel skal indsatte således kunne afkræves urinprøve, uden at der foreligger en kon-